VNIVERSITAT DE VALÈNCIA Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació

GUIA DE TREBALL
PRÀCTICUM I i II

Grau en Pedagogia.
Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació
Curs 2017-2018

I. DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

NOM DE L'ASSIGNATURA	PRÀCTICUM I (CONEIXEMENTS DE CONTEXTOS EDUCATIUS) PRÀCTICUM II (PRÀCTIQUES EXTERNES)
Caràcter	Troncal
Titulació	Pedagogia
Departaments	Didàctica i Organització Escolar Educació Comparada i Història de l'Educació. Teoria de l'Educació. Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació.
Gestió i responsabilitat	Comissió de Pràctiques (integrada per tots els coordinadors dels departaments).
Professorat responsable	Paula Jardón Giner *(Vicedegana de relacions internacionals i Pràcticum)* Vicent Horcas López *(Coordinador Pràctiques de Centre)* Equip de coordinadors/es dels departaments i tutors/es de pràctiques.

II. INTRODUCCIÓ A L'ASSIGNATURA

El Pràcticum de la titulació de grau en Pedagogia es desenvolupa en dos mòduls: el Pràcticum I. *Coneixement de Contextos Educatius*, i el Pràcticum II. *Pràctiques externes*, amb plantejaments, durada i objectius diferents.

Específicament, l'objectiu central de les Pràctiques Externes és formar al i la estudiant en la intervenció en contextos educatius a partir de l'observació, anàlisi i participació en situacions professionals reals, sota la tutela d'un o una professional. Aquests aspectes es concreten en:

- Observar la realitat de la Pedagogia en el centre o al lloc de pràctiques, analitzant els trets a partir de les orientacions rebudes al respecte.
- Estudiar els diferents rols i funcions del pedagog i la pedagoga en l'àmbit que hagi triat.
- Col·laborar amb els i les professionals dels centres de pràctiques en les activitats que es realitzen.
- Analitzar les experiències observades als centres de pràctiques.
- Mantenir contacte entre els tutors/es de pràctiques i els tutors/es de la facultat, així com amb altres companys/es que estiguin realitzant les Pràctiques Externes.
- Contrastar la legislació vigent del context socioeducatiu amb la realitat viscuda al centre de pràctiques.
- Relacionar els aprenentatges teòrics i pràctics rebuts a través de les diferents assignatures amb les vivències i experiències educatives.

- Sistematitzar aquesta vivència integral en una memòria, un text, un relat, etc., una vegada finalitzat el període de pràctiques.
- Intervenir en els processos socioeducatius que es desenvolupen en els centres de pràctiques, col·laborant amb els i les professionals.
- Avaluar les intervencions realitzades amb les informacions a què es tindrà accés des del centre.
- Reflexionar sobre el rol del i de la professional de la Pedagogia en els centres de Pràctiques.

El Pràcticum s'organitza entorn de l'experiència de treball al centre de pràctiques i ocupa el major part del temps: **fins a 80 hores, en el cas del Pràcticum I,** i fins a **400 hores, en el cas del Pràcticum II**. El volum de treball d'aquest mòdul es centra en la presencialitat del i la estudiant al centre de pràctiques.

La preparació, el seguiment i l'anàlisi de l'experiència ocupa el temps restant, que s'estructurarà, al voltant d'activitats d'orientació i activitats inicials de contacte amb el tutor/a de la Facultat i el tutor/a extern, de gestió, en l'anàlisi grupal de l'experiència a través de les reunions i dels seminaris amb els tutors/es i l'elaboració de la memòria, com a treball individual.

El Pràcticum I es realitza en segon curs. La gestió i plantejament inicial es realitza durant el primer quadrimestre; el període de treball en el centre extern, es desenvolupa al mes de **febrer**, **excepte en aquells casos que, per la particularitat del centre de pràctiques, convinga un altre període de temps**, així com les activitats de seguiment i elaboració de la Memòria.

Per a cursar el Pràcticum I és necessari haver superat 30 crèdits de la titulació.

El Pràcticum II es realitza en l'últim curs i ocupa tot el segon quadrimestre. La gestió i plantejament inicial es realitza durant el primer quadrimestre; al llarg del segon quadrimestre es realitzen paral·lelament el període de treball en el centre extern i les activitats de seguiment i elaboració de la Memòria.

Opcionalment, l'experiència i l'anàlisi del pràcticum es podrà relacionar i/o integrar amb el contingut del Treball de Fi de Grau (TFG).

Requisits previs: Cal haver superat almenys 150 crèdits de la titulació entre els quals és obligatori haver superat l'assignatura de Pràcticum I *Coneixement de Contextos educatius.*

	Pràcticum I	***Pràcticum II***
Crèdits	6 crèdits	25 crèdits
Hores	80 hores	400 hores
Dates	1 al 28 de febrer	23 gener al 19 de maig
Setmanes	4 setmanes	15 setmanes
Hores / setmana	30 hores /setmana	26,5 hores /setmana

Nota:
Els períodes de pràctiques poden sofrir modificacions en funció de les necessitats del centre de pràctiques i el treball a realitzar en el mateix. En aquests casos els i les estudiants poden començar en octubre, la qual cosa el període de pràctiques, les dates, caldrà a justar-les.

III. VOLUM DE TREBALL

La distribució del volum del treball total del i la estudiant, considerant totes les activitats vinculades al Pràcticum, es concreten en el quadre següent:

PRÀCTICUM I

Activitats formatives	Metodologia	Crèdits ECTS	Hores
Entrevista d'orientació i activitats de seguiment intermèdies.	Tutories i seminaris amb els i les tutores de universitat i del centre	0,8	20
Assistència al centre de pràctiques	Aplicació de la teoria i allò aprés, a la pràctica del centre.	3,2	80
Preparació d'activitats i seminaris	Lectures individuals dels i les estudiants.	0,5	12.5
Elaboració de la memòria final de pràctiques	Anàlisis, síntesis i reflexió valorativa de l'activitat realitzada en el centre de pràctiques	1	25
Anàlisis i avaluació	Avaluació de processos y resultats amb els tutors/es de universitat	0,5	12.5
Total		**6**	**150**

PRÀCTICUM II

Activitats formatives	Metodologia	Crèdits ECTS	Hores
Entrevista d'orientació i activitats de seguiment intermèdies	Tutories amb els i les tutor/es de la Universitat i del centre.	1	25
Assistència al centre de pràctiques	Aplicació de la teoria i allò aprés, a la pràctica del centre.	16	400
Assistència a seminaris	Contribucions orals i escrites dels i les estudiants i experts externs guiats pel professor/a. Debats.	2	50
Jornades i seminaris sobre eixides professionals	Tècniques expositives i participatives	1	25
Elaboració de la memòria final de pràctiques	Anàlisis, síntesis i reflexió valorativa de l'activitat realitzada al centre de pràctiques	4	100
Anàlisi i avaluació	Avaluació de processos i resultats amb els tutors de la Universitat	1	25
TOTAL		**25**	**625**

IV. COMPETÈNCIES GENERALS

Els objectius de les pràctiques externes es vinculen directament amb les competències del títol de grau en Pedagogia:

CG1: Capacitat d'anàlisi i síntesi.

CG2: Capacitat d'organització i de planificació.

CG3: Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.

CG4: Capacitat de comunicació en una llengua estrangera.

CG5: Capacitat d'utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i context professional.

CG6: Capacitat de gestió de la informació.

CG7: Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions.

CG8: Capacitat crítica i autocrítica.

CG9: Capacitat de treballar en equips multidisciplinaris i interdisciplinaris.

CG10: Capacitat per a integrar-se i comunicar-se amb experts d'altres àrees i en distints contextos.

CG11: Reconeixement i respecte a la diversitat i al foment de la interculturalitat.

CG12: Capacitat per desenvolupar, promoure i dinamitzar habilitats de comunicació interpersonal.

CG13: Compromís ètic actiu amb els drets humans.

CG14: Capacitat d'aprenentatge autònom al llarg de la vida.

CG15: Capacitat d'adaptació a situacions noves.

CG16: Desenvolupament de la innovació i la creativitat en la pràctica professional.

CG17: Iniciativa i esperit emprenedor.

CG18: Compromís amb la identitat, desenvolupament i ètica professional.

CG19: Capacitat per realitzar investigació educativa en diferents contextos.

CG20: Capacitat per a reconèixer i valorar els processos afectius.

CG21: Gestió de la qualitat.

Concretament, en les pràctiques externes es potenciaran les següents competències específiques que guien la formació del pedagog/a:

CE2: Diagnosticar necessitats, situacions complexes i possibilitats de les persones per fonamentar les accions educatives.

CE3: Conèixer i comprendre els processos d'ensenyament i aprenentatge i la seua incidència en la formació i el desenvolupament integral de les persones i comunitats.

CE4: Dissenyar plans, programes, projectes accions i recursos educatius en diferents contextos.

CE5: Elaborar instruments per a la recollida i anàlisi d'informació educativa.

CE6: Aplicar i coordinar programes i metodologies educatives de desenvolupament personal, social i professional.

CE7: Supervisar i avaluar plans, programes, projectes i centres.

CE8: Elaborar i interpretar informes tècnics, d'investigació i d'avaluació sobre accions, processos i resultats educatius.

CE9: Realitzar estudis prospectius i avaluatius sobre característiques, necessitats i demandes educatives.

CE10: Conèixer els principis i els fonaments de l'atenció a la diversitat en educació, i desenvolupar i coordinar intervencions educatives amb persones o grups, amb necessitats educatives especials, en situacions de risc, de desigualtat o discriminació per raó de gènere, classe, ètnia, edat, religió i discapacitat.

CE11: Exercir la docència en diferents contextos socioeducatius.

CE12: Conèixer i comprendre els sistemes educatius i formatius actuals en el context internacional.

CE13: Conèixer i interpretar els processos històrics dels sistemes, de les institucions i de les organitzacions d'educació i formació.

CE14: Conèixer i analitzar les polítiques educatives, el seu desenvolupament legislatiu i la seua incidència en les reformes educatives.

CE15: Facilitar i gestionar la cooperació en els processos educatius i professionals.

CE16: Dissenyar plans de formació del professorat, de formadors i d'altres professionals, adequats a les noves situacions, necessitats i contextos.

CE17: Dissenyar programes, projectes i propostes innovadores de formació i desenvolupament de recursos formatius en contextos laborals, familiars i institucionals en les modalitats presencials i virtuals.

CE18: Desenvolupar estratègies i tècniques per promoure la participació i l'aprenentatge al llarg de la vida.

CE19: Avaluar polítiques, institucions i sistemes educatius.

CE20: Avaluar plans, programes, projectes, centres, accions i recursos educatius i formatius.

CE21: Avaluar els processos d'ensenyament-aprenentatge i els agents educatius.

CE22: Organitzar i gestionar centres, institucions, serveis i recursos educatius i formatius.

CE23: Desenvolupar models i processos de gestió de qualitat de l'educació i la formació.

CE24: Aplicar estratègies i tècniques de tutorització, entrenament, assessorament entre iguals, consulta i orientació en processos educatius i formatius.

CE25: Assessorar sobre l'ús pedagògic i integració curricular dels mitjans didàctics.

CE26: Analitzar, dissenyar i avaluar les aplicacions de les tecnologies de la informació i la comunicació associades als processos educatius i formatius.

V. CONTINGUTS

Els continguts a treballar en aquest mòdul estan relacionats als deu àmbits d'intervenció en què s'estructura la funció del pedagog/a i que serveixen per sistematitzar els programes de treball que es realitzen als centres de pràctiques:

1.Supervisió, direcció, gestió de centres, innovació educativa i formació del professorat.
2. Educació a l'àmbit d'educació d'adults
3.Immigració, interculturalitat i multiculturalitat
4. Educació, tecnologies i mitjans de comunicació
5. Educació i empresa
6. Educació ambiental
7. Prevenció educativa
8. Educació Especial i atenció a la diversitat
9. Gestió cultural
10. Orientació, diagnòstic i assessorament educatiu

Informació complementària a:
http://www.uv.es/uvweb/filosofia-educacion/ca/estudis-grau/graus/oferta-graus/Pràcticum/pedagogia-1285852809422.html

VI. DESTRESES I HABILITATS QUE CAL ADQUIRIR

Els coneixements, les destreses i les habilitats en el mòdul de Pràcticum inclouen dues parts fonamentals:

- ✓✓ El treball al centre de pràctiques des de criteris professionals.
- ✓✓ L'anàlisi, la reflexió crítica i la presentació estructurada d'aquest treball, des dels coneixements adquirits al llarg de la carrera.

Concretament, les habilitats i les destreses interessades en tots dos nuclis de treball són, principalment, les següents:

➢➢ El treball al centre de pràctiques:

- ✓✓ Integració a l'equip de treball.
- ✓✓ Participació.
- ✓✓ Responsabilitat i professionalitat.
- ✓✓ Iniciativa i capacitat de treball autònom.
- ✓✓ Capacitat crítica.

➢➢ L'anàlisi d'aquest treball:

- ✓✓ Adequació als objectius específics de cada Pràcticum.
- ✓✓ Claredat i estructuració de la presentació de les dades i de la informació requerida.
- ✓✓ Claredat, aprofundiment i estructuració de l'anàlisi i la reflexió sobre les pràctiques realitzades, a partir de les aportacions teòriques revisades durant la carrera (les assignatures i la seua aportació) i la documentació específica revisada durant el Pràcticum.
- ✓✓ Claredat, aprofundiment i estructuració de l'anàlisi i la reflexió sobre el rol i el perfil professional del pedagog en l'àrea de treball, i sobre el desenvolupament d'aquestes competències al llarg del Pràcticum.
- ✓✓ Redacció, documentació, argumentació, rigor conceptual i ús adequat del vocabulari específic de la disciplina.
- ✓✓ Revisió crítica del treball realitzat.
- ✓✓ Sistematització i estructuració de les presentacions als grups de treball, en cas de realitzar-se.
- ✓✓ Organització, presentació i ortografia.

VII. PLANIFICACIÓ TEMPORAL

CALENDARI PRÀCTICUM PEDAGOGIA CURS 2017-2018

Practicum I i II	Setembre - Octubre	Matriculació dels i les estudiants
	Setembre/Octubre	Distribució de centres per tutors/es
	octubre	Publicació de llistes (estudiants - centres – tutors/es)
	Octubre/ Novembre	Primera reunió tutors/es - estudiants. Resolució d'incidències. Informació i planificació pràcticum
Practicum I	29 gener – 28 febrer	Pràcticum I: Pràctiques als centres
	novembre –abril	Seminaris d'anàlisis de les pràctiques Preparació de les Memòries Avaluació del pràcticum
	4 de maig	**Lliurament de Memòries Pràcticum I**
Practicum II	gener – maig Octubre- maig	Pràcticum II: Pràctiques als centres Reunions seguiment tutors/es – estudiants Seminaris d'anàlisis de les pràctiques Preparació de les Memòries
	31 maig	**Lliurament de Memòries Pràcticum II**
Practicum I i II	11 de juny	Reunió de tutors/es per a l'avaluació de les Pràctiques Publicació de qualificacions provisionals
	14 juny	Publicació de qualificacions definitives i remissió d'actes del pràcticum
	25 juny	Data màxima per a la remissió de Memòries 2ª convocat.
	2 juliol	Publicació de qualificacions provisionals (tutors/es)
	4 juliol	Publicació de qualificacions definitives i remissió d'actes.

VIII. BIBLIOGRAFIA DE REFERÈNCIA

És presenta una bibliografia global relacionada amb el Pràcticum de Pedagogia. Aquesta bibliografia, la poden ampliar els tutors i les tutores de la Facultat segons els àmbits propis de cada centre.

Alfaro, I. (2006). Seminarios y talleres. En de Miguel (coord.) *Metodologías de enseñanza y aprendizaje para el desarrollo de competencias*. Madrid, Alianza Editorial, pp. 53-81.

Aneas, A. y Cid. A. (2010). La formación por competencias profesionales desde la transdisciplinariedad. Otra mirada a la docencia. en Educación Superior. En S. De la Torre y M.A Pujol, *Creatividad e innovación. Enseñar con otra conciencia* (pp. 227-241). Madrid: Editorial Universitas

Barberá, M.A., Pérez Boullosa, A. y Chirivella, A. (2007). *Programa de Evaluación de las Prácticas en Empresas (PAPE) de la Universitat de València*. En Cid, A.; Raposo, M. y Pérez, A. (coords.): Buenas prácticas en el Practicum, Poio: Andavira, pp. 119-128.

Cano, E. (2008). *La evaluación por competencias en la educación superior. Profesorado.* Revista de currículum y formación del profesorado, 12, pp. 1-16.

Castrechini, A.; Armadans, I.; Aneas, A. (2013). *¿Cuáles competencias se desarrollan durante el Prácticum? Percepción de tutores y estudiantes. Comunicación.* IV Congreso Internacional UNIVEST 2013. Estrategias hacia el aprendizaje colaborativo. Girona: ICE-Universitat de Girona.

Cid Sabucedo, A., Pérez Abellás, A. y Sarmiento Campos, J. A. (2011). *La tutoría en el Practicum. Revisión de la literatura*. Revista de Educación, 354, pp. 127-154. [En línea] *http://www.revistaeducacion.mec.es/re354/re354_06.pdf*

Corominas, E.,Tesouro, M., Capell, D.,Teixidó, J., Pèlach, J. y Cortada, R. (2006) *P*ercepciones del profesorado ante la incorporación de las competencias genéricas en la formación universitaria *Revista de Educación*, 341. Septiembre-diciembre, 301-336.

Costa, S., Novella, A., Pérez-Escoda, N., Venceslao, M., Forés, A., Usurriaga, J. y Freixa, M. (2011). *Quadern de pràctiques del Tutor/a de la Universitat (curs 2011-2012). El pràcticum: espai per la transferència de competències i el desenvolupament professional de l'Educador/a Social*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

Echeverría, B. (2002). Gestión de la Competencia de Acción Profesional.

Edwards Schachter, M. y López Santiago, M. (2008). Competencias comunicativas e interculturales y reforma curricular en el marco de la convergencia europea. *Revista complutense de educación*, 19(2), 369- 384.

Freixa Niella, M., Novella, A. y Pérez-Escoda, N. (2012). *Elementos para una buena experiencia de prácticas externas que favorece el aprendizaje*. Barcelona: Octaedro.

García Nieto, N. (2008). *La función tutorial de la Universidad en el actual contexto de la Educación Superior*. Revista Interuniversitaria de Formación de Profesorado, 22, pp. 21-48. [En línea] *http://redalyc.uaemex.mx/src/inicio/ArtPdfRed.jsp?iCve=27413170002*.

García, E. (2006). Prácticas externas. En de Miguel (coord.) *Metodologías de enseñanza y aprendizaje para el desarrollo de competencias*. Madrid. Alianza Editorial, pp. 103-131. [En línea] *http://www.ugr.es/~recfpro/rev123COL1.pdf*

Gavari, E. (2012). *Estrategias para la comunicación escrita en el Practicum*. Madrid: Centros de Estudios Ramón Areces.

Gavari, E. (Coord.) (2005). *Estrategias para la observación de la práctica educativa*. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces.

Gavari, E. (Coord.) (2007). *Estrategias para la intervención educativa*. Practicum. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces.

Gobierno de España (sf). Estrategia Universidad 2015. Disponible en: http://www.redtcue.es/export/system/modules/com.tcue.publico/resources/DescargasTcue/estrategia_universidad_2015_univ.pdf

Guerrero y López (2006). El prácticum en la formación de pedagogos ante la convergencia europea. Algunas reflexiones y propuestas de mejora. *Revista de Educación, 341,* 517-552.

Lobato, C. (1996). *Desarrollo profesional y prácticas/ practicum en la universidad.* Bilbao: Universidad del País Vasco.

Martínez Figueira, E. y Raposo Rivas, M (2010). *Funciones generales de la tutoría en el Practicum: entre la realidad y el deseo en el desempeño de la acción*. Revista de Educación, 354, pp. 155-181. [En línea] *http://www.revistaeducacion.mec.es/re354/re354_07.pdf*>

Martínez Olmo, F., Sabariego, M. i Vives, T. (2003). Las nuevas tecnologías aplicadas en el Prácticum de Implicación de la Facultad de Pedagogía de la Universidad de Barcelona. En M. Zabalza, (Coord.). *Actas VII Simposium Internacional sobre el Prácticum. (El Prácticum como compromiso institucional: los planes de prácticas*. Poio (Pontevedra).

Martínez, M. (2010). *Aprendizaje servicio y responsabilidad social de las universidades*. Barcelona: Octaedro.

Pérez Boullosa, A. (1996). *La Evaluación de Prácticas en Empresa/ Practicum. Propuestas concretas*. En Lobato, C. (Ed.): *Desarrollo Profesional y Prácticas/ Practicum en la Universidad*. Bilbao: Servicio Editorial Universidad del País Vasco. pp. 87-115.

Pérez Boullosa, A. (2006). Tutorías. En de Miguel (coord.). *Metodologías de enseñanza y aprendizaje para el desarrollo de competencias*. Madrid: Alianza Editorial, pp. 133-167.

Pérez Boullosa, A. Barberá, M. A. y Chirivella, A. (2006). *Programa d'Avaluació de les Pràctiques en Empreses (PAPE) de la Universitat de València. Guia d'Autoavaluació*. Valencia: Universitat de València.

Pérez Boullosa, A., Alfaro, I., Barberá, M. A. y Ramírez, I. (1993). *Evaluación del practicum de 'orientación educativa', a partir de las opiniones de los estudiantes y de los centros de formación*. En VI Seminario de Modelos de Investigación Educativa. Madrid: AIDIPE. pp. 177-188.

Puig, J. M.; Batlle, R.; Bosch, C. y Palos, J.(2007) *Aprendizaje Servicio*. Barcelona: Octaedro.

Raposo Díaz, M. y Zabalza Beraza, M. A. (2010). *La formación práctica de estudiantes universitarios: repensando el Practicum*. Revista de Educación, 354, pp. 17-20. [En línea] <*http://www.revistaeducacion.educacion.es/re354/re354_01.pdf*>

Real Decreto 1707/2011, de 18 de noviembre, por el que se regulan las prácticas académicas externas de los estudiantes universitarios. [En línea] <*http://www.boe.es/boe/dias/2011/12/10/pdfs/BOE-A-2011- 19362.pdf.*>

Reglamento de prácticas externas de la Universitat de València. [En línea] <*http://www.adeituv.es/download/practicas/REGLAMENTO_PRACTICAS_EXTERNAS_UNIVERSITAT_VALENCIA_2012.pdf* >

Vázquez Navarro, I. y otros (2013). *Cómo tutelar unas prácticas externas de calidad. Manual de Calidad de la tutoría de prácticas externas de la Universitat de València*. Valencia: Universitat de València y Fundació Universitat-Empresa, ADEIT.

Zabalza Beraza, M. A. (1996). *El tutor de prácticas: un perfil profesional*. En Actas del IV Symposium Internacional sobre el Practicum. Los Tutores en el Practicum: Funciones, Formación, Compromiso Institucional. Poio (Pontevedra).

Zabalza Beraza, M. A. (2010). *El Practicum en la formación universitaria*. Revista de Educación, 354, pp. 21-43. [En línea] <*http://www.revistaeducacion.educacion.es/re354/re354_02.pdf*>

Zabalza, M. (2013). *El Practicum y las Prácticas en Empresas en la formación universitaria. A la búsqueda de una formación equilibrada.* Madrid: Narcea.

Zabalza, M.A. (2005): "El aprendizaje experiencial como marco teórico para el Practicum", en Iglesias, M.L. y otros: El Practicum como compromiso institucional: los planes de prácticas. Santiago de Compostela: Unidixital. Pag. 19-34.

Zabalza, M.A. (2012). El estudio de las buenas prácticas docentes" en la enseñanza universitaria. *REDU Revista de Docencia Universitaria*, 10(1), 17-40.

IX. METODOLOGIA

A partir de la reflexió individual i grupal sobre les pràctiques, i aprofundint sobre les seues claus, l'estudiant ha d'elaborar individualment una Memòria de pràctiques.

La Memòria de pràctiques ha de ser el resultat de la reflexió del i la estudiant sobre el treball realitzat i les circumstàncies en què es desenvoluparà. Per realitzar-la, necessitarà demanar informació sobre el centre de pràctiques al tutor o tutora del centre, un aspecte que ha de fer tot respectant la confidencialitat sobre la informació obtinguda.

Més avall es presenta l'esquema orientatiu sobre els diferents apartats en què s'ha de basar l'elaboració de la Memòria per al Pràcticum I, que en tot cas concretarà cada tutor/a de pràctiques de la Facultat en funció de l'activitat realitzada als diferents llocs de pràctiques. El i la estudiant ha de lliurar la memòria al tutor o a la tutora abans de la data indicada en cada mòdul i incloure-hi el qüestionari d'autoavaluació que figura en l'annex.

La Memòria és individual, encara que en el bloc 1 –dades del centre– pot ser elaborada en comú pels diferents estudiants que estiguen al mateix centre de pràctiques.

Memòria de pràctiques. Pràcticum I (entre 20 i 30 fulls).

Bloc 1: Dades d'identificació del centre de pràctiques (2/4 pàgines, màx.)

- Denominació, adreça, telèfon, fax, correu electrònic.
- Tipus de centre, institució de què depèn, règim econòmic, normativa legislativa que en regula l'activitat.
- Director/a del centre, tutor/a de pràctiques; altre personal.
- Programes i projectes que es realitzen des del centre de pràctiques.
- Activitat fonamental i horari del centre. Ubicació dins les àrees de actuació descrites en el document marc del Pràcticum.
- Equip de treball: professionals, funcions, metodologia de treball.
- Usuaris del centre: tipologia, edat i freqüència d'assistència.

Bloc 2: Treball realitzat per la i el estudiant

- Descripció i justificació, si és el cas, de l'horari de pràctiques del i la estudiant.
- Programa, projecte o àrees de treball en què ha intervingut i descripció de les activitats realitzades habitualment, assenyalant el nivell de responsabilitat assumit en el seu desenvolupament (observació, col·laboració).
- Comentari sobre les condicions de realització del Pràcticum: nivell de comunicació i facilitat/dificultat d'accés al tutor/a del centre, possibilitat d'accedir a la informació, circumstàncies especials, etc.
- Valoració del treball realitzat i de les possibilitats observades per el i la estudiant sobre el centre o la institució com a centre de pràctiques.

Bloc 3: Reflexió sobre la intervenció dels pedagogs i les pedagogues en l'àrea d'intervenció del centre de pràctiques

En aquest bloc se sol·licita que, a partir de la realitat viscuda al centre de pràctiques, el i la estudiant reflexione sobre el treball de pedagog/a en aquest camp, la seua imatge, les seues possibilitats d'actuació, les limitacions o les dificultats que hi troba, l'ajuda que rep o podria rebre d'altres persones o institucions, així com les seues pròpies propostes i reflexions per a la millora, si és el cas.

Memòria de pràctiques. Pràcticum II (entre 30 i 40 fulls)

Bloc 1: Dades d'identificació del centre de pràctiques (2/4 pàgines, màx.)

- Denominació, adreça, telèfon, fax, correu electrònic.
- Tipus de centre, institució de què depèn, règim econòmic, normativa legislativa que en regula l'activitat.
- Director/a del centre, tutor/a de pràctiques; altre personal.
- Programes i projectes que es realitzen des del centre de pràctiques.
- Activitat fonamental i horari del centre. Ubicació dins les àrees de actuació descrites en el document marc del Pràcticum.
- Equip de treball: professionals, funcions, metodologia de treball.
- Usuaris del centre: tipologia, edat i freqüència d'assistència.

Bloc 2: Treball realitzat per el i la estudiant

- Descripció i justificació, si és el cas, de l'horari de pràctiques del i la estudiant.
- Programa, projecte o àrees de treball en què ha intervingut i descripció de les activitats realitzades habitualment, assenyalant el nivell de responsabilitat assumit en el seu desenvolupament (observació, col·laboració).
- Comentari sobre les condicions de realització del Pràcticum: nivell de comunicació i facilitat/dificultat d'accés al tutor/a del centre, possibilitat d'accedir a la informació, circumstàncies especials, etc.
- Reflexió del i la estudiant sobre el treball realitzat, les condicions de realització, la metodologia utilitzada, els recursos trobats al centre i les facilitats o dificultats per hi accedir, així com les matèries de la carrera el contingut de les quals tenia relació amb l'activitat realitzada.
- Valoració del treball realitzat i de les possibilitats observades per l'estudiant sobre el centre o la institució com a centre de pràctiques.

Bloc 3: Reflexió sobre la intervenció dels pedagogs i pedagogues en l'àrea d'intervenció del centre de pràctiques

En aquest bloc se sol·licita que, a partir de la realitat viscuda al centre de pràctiques, el i la estudiant reflexione sobre el treball de pedagog/a en l'àmbit específic on realitza les pràctiques.

És l'apartat que reflecteix l'anàlisi i la reflexió argumentada, documentada i crítica del i la estudiant sobre les seues pràctiques. És, de fet, **el bloc més important de la Memòria** i el més rellevant per la seua qualificació.
Interessa especialment que el i la estudiant puga:

- Contextualitzar el treball realitzat en l'àmbit i col·lectiu què es tracte, assenyalant, en tot cas, alternatives o suggeriments al tipus d'intervenció socio- educativa que ha viscut.
- Analitzar, respecte al pedagog/a, la seua imatge, el seu perfil professional al sector i al centre concret, les seues possibilitats d'actuació, les

limitacions o dificultats que es troba, l'ajuda que rep o podria rebre d'altres persones o institucions.

- Analitzar les habilitats i destreses necessàries per a la tasca desenvolupada, la relació d'aquestes destreses amb les matèries de la carrera i amb el període de pràctiques.

Nota important per al Pràcticum I i Pràcticum II.

Sempre que la institució estiga interessada, cal entregar una còpia de la Memòria de Pràctiques presentant-la com un document de treball i reflexió sobre l'entitat i el rol del pedagog/a en ella.

Per altra banda, **és molt important que guardeu màxima confidencialitat respecte de tota la informació dels menors i/o altres usuaris i de les seues famílies** (Llei de protecció de dades personals). Per tant, no s'admetrà noms, imatges i/o referències personals dels menors d'edat en la memòria de pràctiques.

Nota sobre presentació i estructura de la Memòria.

En tot cas, la Memòria de Pràctiques és un treball universitari, on s'arreplega la tasca realitzada pels 6 o 25 crèdits assignats. Es demanen, en tot cas, les exigències habituals en aquests treballs respecte a estructura (índex, paginació, bibliografia, tractament dels annexes) i redacció (citació, claredat i correcció ortogràfica del treball)

X. AVALUACIÓ DE L'APRENENTATGE

Entenem les pràctiques com un procés formatiu i d'aprenentatge en el que es posen en joc diverses competències professionals, hi ha uns criteris obligatoris que són condició **necessària** per a superar el mòdul de pràcticum. Estos són:

- Assistència a reunions o seminaris sobre les pràctiques.
- Puntualitat i assistència al centre de pràctiques.
- Comportament i actitud professional.
- Presentació de la memòria i altres documentes en els terminis establerts.

Cada tutor/a avalua individualment els i les estudiants assignats al mòdul de Pràcticum. L'avaluació inclou aquests elements:

➢➢ Valoració del tutor/a del centre de pràctiques:

És la persona que s'ha responsabilitzat de la tutorització directa de l'estudiant en pràctiques i en pot aportar una valoració fiable, tot considerant criteris com ara la participació del i la estudiant, la integració a l'equip de treball, la professionalitat i responsabilitat, la iniciativa... Aquesta valoració es realitza mitjançant:

✓✓ El qüestionari d'avaluació
✓✓ Les entrevistes de l'estudiant amb el tutor/a del centre de pràctiques.

➢➢ Memòria:

En el Pràcticum és tan important el treball realitzat al centre com la reflexió que fa el i la estudiant a partir d'aquest. Tots dos es presenten en la Memòria del Pràcticum, que és el document de treball fonamental d'aquest mòdul. En aquest dossier s'inclouen l'estructura i els epígrafs claus de la Memòria, que poden ser matisats per cada tutor/a. Els criteris fonamentals per a la correcció de la Memòria són els següents (matisats, si és convenient, per cada tutor/a):

✓✓ Claredat i estructuració de la presentació de les dades i de les informacions requerides.
✓✓ Claredat, argumentació i estructuració de l'anàlisi i la reflexió sobre les pràctiques realitzades.
✓✓ Claredat, aprofundiment i estructuració de l'anàlisi i la reflexió sobre el rol del pedagog/a en l'àrea de treball i sobre les aportacions teòriques revisades durant la carrera (les assignatures i la seua aportació).
✓✓ Adequació als objectius específics del Pràcticum I o II.
✓✓ Organització, presentació i ortografia.
✓✓ Redacció, documentació, argumentació, rigor conceptual i ús adequat del vocabulari específic de la disciplina.
✓✓ Autoavaluació del i la estudiant: El i la estudiant coneix el seu treball al centre de pràctiques, la seua implicació i resposta, en funció de la situació específica que hi

ha trobat. Li demanem una valoració de les seues pràctiques en funció dels criteris següents:

- Responsabilitat i professionalitat.
- Actitud.
- Autonomia.
- Integració a l'equip de treball
- Participació en seminaris i en les activitats pròpies del centre de pràctiques.

➢➢ Valoració del tutor/a de la Facultat:

El treball de seguiment i de reflexió realitzat pel tutor/a de la Facultat li ofereix criteris per emetre la seua pròpia valoració de les pràctiques realitzades per el i la estudiant. Aquesta valoració es construeix principalment sobre els criteris següents:

- ✓✓ Assistència i participació a les reunions i als seminaris de seguiment.
- ✓✓ Valoració de les pràctiques, en funció de les entrevistes amb el tutor/a i les visites al centre (participació del i la estudiant en el centre, integració en l'equip de treball, treball autònom, professionalitat...).
- ✓✓ Participació en seminaris d'eixides professionals i exposició de treballs en Jornades de experiències en les pràctiques

➢➢ Participació i seminaris:

- ✓✓ Assistència a reunions, tutories i seminaris.
- ✓✓ Realització d'activitats (anàlisis de documents, elaboració d'informes, exposició oral ...).
- ✓✓ Exposició pública de activitats i experiències o la memòria final en les jornades organitzades per la Comissió de pràctiques..

La puntuació final del Pràcticum es responsabilitat del tutor/a acadèmic que la construeix a partir d'aquestes tres valoracions, ponderades de la manera següent:

- ✓✓ **Informe del tutor/a del centre de pràctiques ..... 25 %**
- ✓✓ **Valoració de la Memòria .....65 %**
- ✓✓ **Assistència a tutories participació i seminaris .....10 %**

La valoració del tutor/a del centre de pràctiques s'ha de realitzar amb els instruments que la comissió de pràctiques posarà a disposició en l'aula virtual.

Criteris per a l'avaluació de la memòria de pràctiques:

Valoració màxima	Qualitat de les activitats desenvolupades. Punts fonamentals, bàsics i significatius. Reflexions rellevants, abundants, ben raonades, amb notes i arguments que incideixen en els aspectes nuclears de les pràctiques o dels apartats tractats en la memòria. La redacció demostra un estil coherent, precís, clar, amb una bona organització i absència d'errors en l'ús gramatical i lingüístic. Riquesa de vocabulari i domini del llenguatge.
Valoració mitjana	Activitats desenvolupades representatives. Punts significatius, alguna cosa rellevants, discutibles ... Algunes reflexions rellevants, incipientment raonades, amb arguments que toquen ocasionalment alguns nuclis de les pràctiques o dels apartats tractats en la memòria. La redacció està organitzada de manera simple amb un estil una mica coherent, conté alguns errors en l'ús gramatical i lingüístic. El vocabulari és apropiat, correcte, sense luxes retòrics.
Valoració baixa	Activitats desenvolupades poc significatives. Reflexions i aportacions tangencials, escasses, inconnexes, que toquen alguns punts de les pràctiques o dels apartats tractats en la memòria i que suposen una reflexió pobra sobre les mateixes. L'estil lingüístic és pobre, conté errors en l'ús gramatical i sintàctic. Vocabulari repetitiu, monòton. Escassa varietat en l'estructura de les frases.

Hi ha **dues situacions** que poden comportar **la no-superació del Pràcticum**, que impliquen:

- Si el període de pràctiques s'ha desenvolupat correctament, però la realització de la Memòria és incorrecta o deficient, el i la estudiant ha de repetir-la i presentar-la al tutor/a de la Facultat per a la segona convocatòria.

- Si l'informe del centre de pràctiques, corroborat pel tutor/a de la Facultat, és negatiu i indica problemes importants en el desenvolupament de les pràctiques, el i la estudiant haurà de repetir tot el període de pràctiques el curs següent. Així mateix, el incompliment de les hores de pràctiques es motiu de no superació del pràcticum.

Procediment Matrícula d'Honor del Pràcticum de Pedagogia

La concessió de Matrícula d'Honor es competència de la Comissió de pràctiques de la titulació. Cada tutor/a que considere que un o una estudiant pot ser candidat/a a Matrícula d'Honor presentarà a la comissió **un escrit raonat** proposant al o la estudiant i adjuntarà una **còpia de la memòria de pràctiques**.

- Per a la concessió de la MH, i sense ser un requisit obligatori, es valorarà la participació del candidat o la candidata en la jornada d'experiències de pràctiques.

X.- Reconeixement d'Experiència Professional

En la formació del Pedagog/a és molt important l'experiència que aporta l'estància en centres de treball on es puga assumir paulatinament funciones de Pedagog/a. Per aquest motiu en el Pla d'Estudis es prevéu dos mòduls de Pràcticum.

- *Pràcticum I: Coneixement en contextos socioeducatius.* És realitza en el segon curso del Grau, de 6 crèdits ETCs i amb un volum de treball en el centro de pràctiques de 80 hores.
- *Pràcticum II: Pràctiques Externes.* Se realitza en quart curs de Grau, de 25 crèdits ETCs i amb un volum de treball en el centro de pràctiques de 250 hores.

No obstant, para aquells/es estudiants que hagen cursat el CFGS (**Cicle Formatiu de Grau Superior**) de TASOC o Educació Infantil **o** que puguen justificar una **experiència professional** amb contracte de treball en un centre de intervenció socioeducativa, desenvolupant funcions similars a les pròpies del Pràcticum, el "Reglament per a la transferència i el reconeixement de crèdits" de la Universitat de València[1] prevéu la possibilitat de no cursar aquestes matèries i incorporar-les l'expedient com a reconegudes (nota= apte), prèvia sol·licitud per el interessat/da i valoració positiva de la Comissió.

❖❖ Avaluació de las sol·licituds de reconeixement

Les sol·licituds de reconeixement seran avaluades per la Comissió de Pràctiques de Pedagogia.

Si la valoració de la Comissió és **positiva**, el/la estudiant no cal matricular-se del Pràcticum (encara que caldrà abonar el 25 % del preu oficial dels crèdits corresponents[2]). La matèria serà incorporada al seu expedient com a "reconeguda".
La qualificació no computarà a efectes de baremació. La nota que apareixerà al seu expedient, per tant, serà *Apte.*

Si la valoració del reconeixement per la Comissió es **negativa**, el/la estudiant deurà seguir el procediment ordinari d'elecció de centre de pràctiques.

❖❖ Altres informacions de interès.

✓✓ Las pràctiques desenvolupades en titulacions universitàries afins es poden convalidar, quan la duració del Pràcticum, el tipus de centre, el treball realitzat i l'anàlisi presentat en la Memòria així ho justifiquen. Quin estiga en este cas caldrà presentar sol·licitud de convalidació en el termini habilitat per al mateix, aportant la còpia de la Memòria de pràctiques per a poder valorar-la. En aquest cas, és una convalidació convencional (amb nota directa, sense necessitat de matricular-se, ni del seguiment de las pràctiques).

XII.- Procediment Administratiu d'interès

[1] Aprovat en Consell de Govern de 24 de maig de 2011, ACGUV 126/2011
[2] Segons allò disposat en la Llei de Taxes de la Generalitat Valenciana

L'ACORD DE PRÀCTIQUES és el document personalitzat per a cada estudiant que realitzen les pràctiques. Per a que comence la pràctica, cal estar signat, al menys, per el tutor/a de la Universitat. Consta de 5 còpies idèntiques per a cadascun dels participants: estudiant, tutors, i representants de la Universitat i Empresa, Entitat o Institució, i per últim per l'ADEIT. En l'Acord de Pràctiques s'especifiquen:

- Los dades de l'empresa/entitat.
- Les dades de l'estudiant.
- Les activitats a desenvolupar.
- Los tutores de la pràctica.
- La duració, el període, els crèdits, el mòdul al que està adscrita la pràctica.

Procediments sobre incidències en els aspectes de formalització de l'acord de pràctiques (contractes), adjuntem models per a la modificació de los dades necessàries per a elaborar un nou contracte. Estes modificacions cal posar-se en contacte amb el Departament de Pràctiques de la Fundació Universitat-Empresa, ADEIT (acord de pràctiques, segurs d'accidents i responsabilitat civil, inspecció de treball) i enviar la sol·licitud de modificació a elisabet.pons@uv.es.

Modificació d'Acord de Pràctiques:
http://www.uv.es/uvweb/filosofia-educacion/ca/estudis-grau/graus/oferta-graus/practicum/pedagogia-1285852809422.html

Modificació de Tutor/a de Centre:
http://www.uv.es/uvweb/filosofia-educacion/ca/estudis-grau/graus/oferta-graus/practicum/pedagogia-1285852809422.html

S'adjunta també un model de **certificat de fi de pràctiques** que tots el i les estudiants deuen sol·licitar als seus centres de pràctiques per al reconeixement de les hores i el treball realitzat en els mateixos.

Certificat de Fi de pràctiques (estudiants):
http://www.uv.es/uvweb/filosofia-educacion/ca/estudis-grau/graus/oferta-graus/practicum/pedagogia-1285852809422.html

Informació complementària i actualitzada a:
http://www.adeit-uv.es/practicas/condiciones/ (Web ADEIT)

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació

A emplenar pel tutor/a del Centre de Practiques. (document complementari)

AVALUACIÓ DEL PROCÈS DE PRÀCTIQUES PELS CENTRES COL·LABORADORS. CURS 2017-2018

Centre de Pràctiques : _____

Ciutat:

Li agrairíem que d'una manera oberta ens donarà la seua opinió i les seues propostes de millora respecte als següents temes referits al procés administratiu i pedagògic de les pràctiques:

1. Informació rebuda sobre les pràctiques
2. Convenis i Contractes de pràctiques amb la Fundació ADEIT
3. Plantejament del Pràcticum
4. Període de pràctiques inicialment establert
5. Contactes amb els tutors/es de la Facultat
6. Sistema d'avaluació
7. Suggeriments sobre el treball del alumnat en pràctiques
8. Altres aspectes que ens vulguen assenyalar

Li agraïm la seua col·laboració i li preguem ens envie aquesta avaluació al tutor/a de pràctiques de la facultat.

La Comissió de Pràctiques

Presentació i valoració dels estudiants respecte les pràctiques realitzades.

Pràcticum Pedagogia. Curs 2017-18

Centre:

Localitat:

Estudiant:

Mòdul realitzat (marcar): ( ) Pràcticum I ( ) Pràcticum II

1. **Presentació de les pràctiques realitzades.**

Àrea de treball a la que adscrivires les teues pràctiques.

Descripció: programes desenvolupats, implicació, treball autònom, competències adquirides...

2. **Valoració de les pràctiques realitzades:**

Tres elements positius.

Tres elements negatius.

Valoració global. Recomanaries aquest centre a un altre estudiant? Per què?